

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa P. T.

przeciwko B. T.

o zastępcze oświadczenia woli,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 maja 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 4 kwietnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.700
(dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) na skutek apelacji powoda P. T. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 24 lipca 2018 r., w ten sposób, że nakazał pozwanej B. T. złożenie oświadczenia woli, zgodnie z którym przenosi ona zwrotnie na rzecz powoda na skutek odwołania darowizny własność lokalu mieszkalnego nr [...] położonego w Ś. przy ul. Ł. nr (...), dla którego Sąd Rejonowy w Ś. prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...) wraz z przynależnymi do tego lokalu udziałami w nieruchomości wspólnej objętej księgą wieczystą KW Nr (...).

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwaną B. T.. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że jest ona

oczywiście uzasadniona z uwagi na niewłaściwe uznanie przez Sąd drugiej instancji, że jej zachowanie względem powoda miało charakter rażącej niewdzięczności w rozumieniu art. 898 § 1 k.c. co było efektem niewłaściwej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odrzucenie skargi ewentualnie odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącej, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka

zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Sytuacja taka w badanej sprawie nie wystąpiła. Skarżąca odniosła tę przyczynę kasacyjną do zarzutów naruszenia prawa materialnego i procesowego ujętych w ramach podstaw kasacyjnych, ale w przedstawionym uzasadnieniu wniosku brak jest takich argumentów, które wskazywałyby na rażące naruszenie prawa w ustalonym przez Sąd drugiej instancji i wiążącym Sąd Najwyższy stanie faktycznym.

Przede wszystkim formułując wniosek skarżąca nie uwzględniła, że w postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalne jest kwestionowanie podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia, ani przeprowadzonej przez Sąd *meriti* oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c. i 398¹³ § 2 k.p.c.). Pozwana zasady tej nie respektuje podnosząc w skardze kasacyjnej i wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wprost zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. oraz podważając poczynione przez Sąd Apelacyjny ustalenia faktyczne i na tej bazie kwestionując istnienie w okolicznościach sprawy podstaw do odwołania darowizny oraz rażącej niesprawiedliwości wydanego rozstrzygnięcia. Z podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia nie wynika by powód zachowywał się w sposób karygodny wobec rodziny wszczynając awantury pod wpływem alkoholu co czyniło zawiadomienia skarżącej i wszczynane przez nią postępowania uzasadnionymi. Z ustaleń tych nie wynika również by postępowanie pozwanej nie spełniało znamion rażącej niewdzięczności skoro było typowe dla „żony nękaną przez pijanego męża” i jako takie powinno być kwalifikowane jako dokonywane w ramach zwykłych konfliktów dnia codziennego. W konsekwencji nie było podstaw do przyjęcia, jak to czyni skarżąca, że darczyńca nie może powoływać się na rażącą niewdzięczność obdarowanego, skoro wywołał ją swoim nagannym postępowaniem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2017r., II CSK 871/16, niepubl.).

Również z motywów zaskarżonego orzeczenia nie wynika by Sąd Apelacyjny stwierdzając, że zaistniały przesłanki do skutecznego odwołania przez powoda darowizny orzekał wbrew utrwalonemu orzecznictwu Sądu Najwyższego, zgodnie z którym zachowanie obdarowanego może być uznane za wyczerpujące znamiona rażącej niewdzięczności, jeżeli będzie świadomym, rozmyślnym naruszeniem podstawowych obowiązków. Kwalifikację taką uzasadnia również obmawianie darczyńcy przez obdarowanego wobec osób trzecich o takie postępowanie, które godzi w jego dobre imię. Nie uzasadnia odwołania darowizny dopuszczenie się przez obdarowanego takich czynów, które w danych okolicznościach czy warunkach nie wykraczały poza zwykłe przypadki życiowych konfliktów. Nie ma przy tym ogólnej reguły pozwalającej na uznanie zachowania obdarowanego wobec darczyńcy za rażącą niewdzięczność uzasadniającą odwołanie darowizny, oceny tej należy dokonywać *ad casum* z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 1997 r., I CKN 117/97, niepubl., z dnia 12 maja 1998r., II CKN 729/97, niepubl., z dnia 17 listopada 2011r., IV CSK 113/11, niepubl., z dnia 23 listopada 2018 r., II CSK 646/17, niepubl.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 3, art. 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018, poz. 265).

aj